

KNS (KPY) konferens 6-7.10.2021

Coronapandemin och välfärd

Effekter på den psykiska hälsan

Merja Launis-Ahtiainen, JHL

Vilka effekter – vem lider?

Coronakrisen kan ha flera olika effekter på den psykiska hälsan:

- ekonomisk osäkerhet
- oro för sin egen hälsa
- minskade sociala kontakter
- restriktiva åtgärder riktades på olika sätt till olika grupper

Effekterna av epidemin och de restriktiva åtgärderna återspeglas i känsloläge

- hos den vuxna befolkningen t.ex. som förlust av optimism för framtiden och som ökad stress

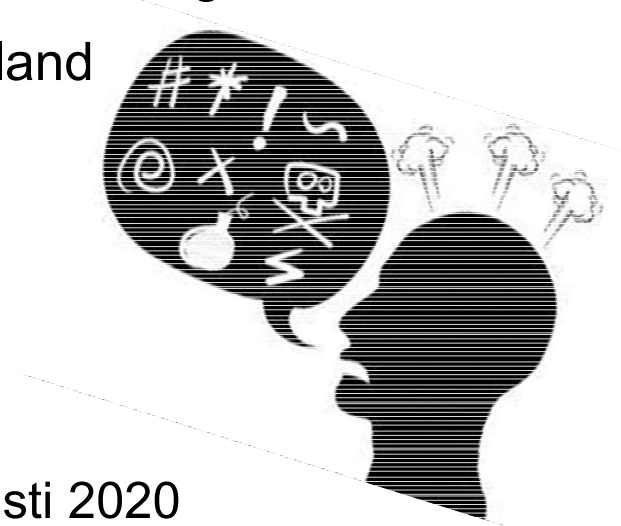

Vilka effekter – vem lider?

Psykisk belastning

- ökade mot slutet av året – till skillnad från den första vågen
- epidemin fortsätter > psykisk belastning ökar bland
  - 18-50 -åringar
  - 70-åringar och äldre

Upplevd stress hos befolkningen

- minskade efter våren 2020
- som minst mellan mitten av juni – mitten av augusti 2020
- sedan dess har andelen med rätt mycket / väldigt mycket stress ökat
- mars 2021 = samma nivå som april 2020

Vilka effekter – vem lider?

- Psykiska hälsoproblem hos barn, unga och studerande har ökat i rådgivningstjänster samt i skol- och studenthälsovård
- Sämre känsloläge hos äldre
- Belastning och utmattning hos vårdpersonal
- Familjernas livsstil har försämrats (bl.a. minskad motion) och
  - stress, ensamhet, psykiska problem har ökat
  - problem med föräldraskap och relationer har ökat

Hur påverkas tjänster?

Besök i primärhälsovård enligt

- ålder
- socioekonomisk grupp
- yrken
- **På den offentliga sidan ingen större förändring**
  - antal besök ibland högre än år 2020
  - besöken ökade mer i åldersgruppen 15-29
  - besöken ökade också bland elever i andra stadiets samt i högre utbildning (19-29 år)
- **Andel personer med diagnos av psykisk ohälsa varierar mellan yrkesgrupper; största grupper:** (våren 2021)
  - **offentlig förvaltning:** förberedande och tillsynsmyndigheter (bl.a. bidragshantering) samt
  - **socialbranschen** (ca. 9-10%)
  - **vård** (sjuksköterskor, undersjuksköterskor) (ca.8%)

Finns tjänster tillgängliga?

Primärvårdens tjänster för barn och unga har försämrats i

- rådgivning
- skolhälsovård
- studenthälsovård

< p.g.a. omplaceringar

< p.g.a. färre hälsokontroller

Svårt att få tid hos
mentalvårdstjänster för barn och
vuxna.

Finns tjänster tillgängliga?

Utnyttjande av sociala tjänster blev svårare

- Tjänster stängdes eller ändrades till fjärr- eller digitala tjänster
- Svårare speciellt för folk i svår social situation
  - klienter i mentalvård /missbruksvård /rehabilitering
  - hemlösa
  - andra oförmögna

- **Konkret hjälp har getts rätt bra, t.ex. matbistånd, hjälp med boende**
- En del i behov av socialt stöd har dock lämnats utan stöd när tjänster har stängts, reducerats eller digitaliserats
- **Aktivt sökande efter klienter har inte ökat under coronapandemin, trots att**
- **personlig interaktion skulle behövas just i krisliknande omständigheter**

I framtiden?

- Den andra och tredje vågen av epidemin har påverkat den mentala belastningen och upplevd stress hos vuxna mer än den första vågen våren 2020
- Viktigt att följa med: förbättras situationen som sommaren 2020? eller
- förblir andelen personer med belastning på en permanent högre nivå?

Källor:

Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelu-järjestelmään ja kansantalouteen. Asiantuntija-arvio, THL, kevät 2021

<https://www.helsinki.fi/corona/koronapandemia-ja-mielenterveyserot-eri-sosioekonomisissa-ryhmissa/>

Koronapandemia ja mielenterveyserot eri sosioekonomisissa ryhmissä. Helsinki GSE Tilannehuone 16.8.2021.

<https://www.helsinki.fi/corona/koronapandemia-ja-mielenterveyserot-eri-sosioekonomisissa-ryhmissa/>

